
Karol Mannheim

Przegląd Socjologiczny / Sociological Review 9/1-4, 469

1947

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Śmierć socjologa amerykańskiego w Niemczech. W sierpniu 1946 r. zabity został na terenie strefy okupacyjnej amerykańskiej socjolog amerykański Edward I. Hartshorne. Urodzony w r. 1912 Hartshorne odbył studia na uniwersytecie harwardzkim oraz chicagoskim, napisał pracę doktorską na temat: **Niemieckie uniwersytety a narodowy socjalizm**. W czasie wojny związany był z różnymi instytucjami informacyjno-badawczymi, działającymi przy armii amerykańskiej. Następnie został przydzielony do Amerykańskiego Zarządu Wojennego jako urzędnik dla spraw uniwersyteckich. Brał on czynny udział w odnowieniu Niemieckiego Towarzystwa Socjologicznego oraz organizacji studiów socjologicznych na uniwersytetach w strefie okupacyjnej amerykańskiej. Hartshorne został zastrzelony w czasie podróży na drodze z Monachium do Norymbergi.

Karol Mannheim zmarł w Londynie dnia 9 stycznia 1947 r. Przedwcześnie zakończona kariera naukowa tego wybitnego socjologa miała charakter kosmopolityczny. Studia filozoficzne rozpoczął Mannheim w Budapeszcie, kontynuował je następnie w Heidelbergu, w Freiburgu i w Paryżu. Wyrazem jego zainteresowań teoriopoznawczych i metodologicznych rozwijających się pod wpływem Emila Laska, Rickerta i Husserla, była ogłoszona w roku 1922 praca doktorska pod tytułem: **Strukturalna analiza wiedzy**. W toku dalszych swych studiów Mannheim zajął się naukami społecznymi; duży wpływ wywarły na niego teorie Maksa Webera i Schelera; wiele czasu poświęcił studiom krytycznym nad Marksem. W dziedzinie socjologii nazwisko Mannheim'a wiąże się w szczególności z tzw. socjologią wiedzy. Prace Mannheim'a charakteryzuje szerokie, syntetyzujące ujmowanie zagadnień. Szczególnie zajmował się on kwestiami dynamiki przemian społecznych oraz problematem społecznego planowania. Po przewrocie hitlerowskim pozbawiony katedry Mannheim przeniósł się do Anglii, gdzie był od roku 1933 wykładowcą w Londyńskiej Szkole Nauk Ekonomicznych i Społecznych. W okresie wojny Mannheim stał na czele wydawnictwa „Międzynarodowej Biblioteki Zagadnień Socjologicznych i Społecznej Przebudowy“. Na krótko przed śmiercią został powołany na stanowisko kierownika europejskiej sekcji U.N.E.S.C.O. Najważniejsze prace Mannheim'a są to: **Ideology and Utopia** (1929), **Man and Society in an Age of Reconstruction** (pierwsze wyd. niemieckie 1935) oraz **Diagnosis of Our Time** (1944), ponadto liczne artykuły w niemieckiej i angielskiej prasie naukowej.